

zal een dagbladbericht met zulk een opschrift en waarin een naam van gezag wordt genoemd, noodzakelijk afschrikkend werken, en de patiënten, die in aanmerking komen voor de besproken wijze van behandeling, en daardoor ook *kunnen* worden geholpen, er licht toe brengen, zich daartegen te verzetten.

De bedoeling van kritiek op therapeutische voorstellen kan nimmer zijn, deze door zijdelingschen invloed van onbevoegden te onderdrukken, daar de ondervinding steeds het laatste woord moet hebben. Integendeel zal het menigeen weerhouden, in geneeskundige tijdschriften zijn zoo gewenschte waarschuwing te doen vernemen, als men daarbij gevaar loopt, zijn kritiek verminkt in een courant te zien verschijnen. Het veelzijdige gevaar van de voorbarigheid der pers is groot genoeg om opnieuw, evenals op bldz. 1213, er op aan te dringen, dat een geneeskundige censuur, gesteund door flinke strafbepalingen, in het leven worde geroepen, die zal hebben te bepalen, welk geneeskundig nieuws in de leekpers mag verschijnen. Gemoedelijke en ernstige waarschuwing is immers machteloos gebleken.

BELASTINGPLICHT VAN DEN ARTS. — Het Duitsche Oberverwaltungsgericht heeft een uitspraak gedaan omtrent de vraag, ook voor de Nederlandsche artsen van belang, welke beroepsonkosten van het belastbaar inkomen mogen worden afgetrokken. De contributie voor de Aerztekammer is, volgens deze uitspraak, niet onderhevig aan belasting, omdat de artsen van staatswege tot deze uitgave worden verplicht. Maar de contributie aan het Leipziger Verband en de uitgaven voor boeken en tijdschriften, al worden zij door het beroep veroorzaakt, mogen niet worden afgetrokken. Men is niet verplicht, lid van dat Verband te zijn, en vrij van belasting zijn slechts die beroeps-onkosten, die onmiddellijk dienen tot het verwerven en in stand houden van het inkomen uit het beroep. De *Allg. med. Centralz.* 1915, n°. 34 leidt hieruit af, dat, ingeval het deelnemen aan een ziekenfonds afhankelijk is gesteld van het lidmaatschap eener organisatie van ziekenfondsartsen, de bijdragen aan deze organisatie van het belastbaar inkomen moeten worden afgetrokken.

OORLOGSNOOD ONDER DE FRANSCH E ARTSEN. — Reeds vóór den oorlog was het maatschappelijk met vele artsen droevig gesteld. Vandaar de oprichting van bijstandskassen en vereenigingen van onderlingen steun. De oorlog heeft dezen toestand mateloos verergerd. Vele artsen zijn gevallen. Anderen zijn gemobiliseerd zonder een rang in het leger te bekleeden, die hen in staat stelt, voor hun gezin te zorgen, of hebben huis en haard moeten verlaten om den vijand te ontvluchten. Reeds was te Parijs opgericht het „Oeuvre parisienne de secours immédiat” om in de hoofdstad de noodige hulp te verleen. Thans heeft deze instelling onder den naam „Secours de guerre à la famille médicale” haar arbeid uitgebreid tot geheel het land. Gelijk *Paris Médical* bericht, wordt het werk krachtig aangevat. Eerevoorzitter is dr. BUCQOY, terwijl GRANJUX, van den militair geneeskundigen dienst, zich met de leiding heeft belast. Als plaatselijke organen zullen de geneeskundige syndicaten optreden.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

INTERNATIONALISME.

Mijnheer de Redacteur,

Een enkel woord als antwoord op uw gelei-brief bij mijn schrijven in het *Tijdschrift* van 14 Augustus. Over de kwestie zal ik niet verder met u van gedachten wisselen; mijn schrijven was duidelijk genoeg. En in uw bijschrift, waarin gij zegt

met opzet de zaak verzwegen te hebben, en in uw antwoord aan collega BOONACKER, waarin gij zegt, dat ik de zaak tegen uw zin in het *Tijdschrift* heb gebracht, vind ik een aanduiding van eenigen tegenzin ook uwerzijds tegen de zaak zelve.

Evenwel moet ik nog op een paar dingen wijzen. Eerstens hebt gij toevallig vergeten in te gaan op het onderhoud van prof. TREUB met den korrespondent van de *Chronique Médicale*. Iets van eenig belang toch wel.

In de tweede plaats hebt gij aan eenige woorden van SCHWALBE („politische und wirtschaftliche Interessen”) een beperktere toepassing gegeven, dan hij er m. i. mede bedoelde.

Mijnheer de Redacteur, over de waardigheid van een artikel schijnen wij van meening te verschillen. Zoo ten opzichte van dat van SCHWALBE (ieder leze het!) en wellicht ook ten opzichte van dat van u.

Hoewel ik twijfel, of het *Tijdschrift* goed gediend wordt door een wijze van strijden als de uwe, zal ik thans daarop niet verder ingaan, omdat het mij nu te persoonlijk raakt. Ik zal mij er toe beperken te zeggen: van sommige strijdwijzen is het beter, dat zij *tegen* je dan *door* je worden aangewend.

Intusschen, mijnheer de Redacteur, met beleefde groeten

Groningen, 23 Augustus 1915.

D. DE VRIES REILINGH.

Het bovenstaande briefje van den heer DE VRIES REILINGH is geschreven volgens een oud en beproefd polemisches voorschrift: wanneer men ongelijk heeft en aan het kortste eind trekt, gaat men vooral niet in op de argumenten van de tegenpartij, blijft daar zorgvuldig naast, werpt de zaak over een anderen boeg en wordt ten slotte persoonlijk.

Ik zal hem op dien weg niet volgen, maar met teutonische vastberadenheid voet bij stuk houden. Mijn kantschrift op het eerste briefje van den heer DE VRIES REILINGH bedoelde hoofdzakelijk in het licht te stellen, dat deze zich noodeloos druk maakt over een zaak, die hem niet in het bijzonder aangaat. Niemand denkt er over, dr. DE VRIES REILINGH aansprakelijk te stellen voor daden van prof. TREUB. Ieder verstandig mensch haalt de schouders op over de gips-Pruisjes-affaire, en beschouwt die als een onschuldige caricatuur, als één caricatuur uit de duizenden, waar zelfs geen Duitscher, laat staan een volbloed Nederlander, zich boos over behoeft te maken en waarin voor niemand iets beschamends gelegen is.

Dit is de hoofdzaak en daarover zwijgt de heer DE VRIES REILINGH wijselijk. Over de rest slechts enkele opmerkingen.

1. Gaarne gun ik den heer DE VRIES REILINGH het genoegen, in mijn proza een tegenzin tegen de zaak der gips-Pruisjes te lezen, die er niet in staat en dien niemand, die lezen kan, er te goeder trouw uit kan overhalen.

2. De heer DE VRIES REILINGH houdt er persoonlijke inzichten op na over mogelijke bijbedoelingen van prof. SCHWALBE. Maar daarmee is niet weggegoocheld, dat deze den Nederlandschen artsen kramerbelenen als grondslag hunner vermeende „Deutschfeindlichkeit” toeschrijft.

3. Partikuliere gesprekken pleeg ik niet openbaar te bespreken: de gips-Pruisjes traden in de openbaarheid met hun vereeuwiging in de *Chronique Médicale*. Niet eerder.

Aan het slot van zijn stukje schiet de heer DE VRIES REILINGH gelijk een vliedende Parth nog enkele pijlen af, in den vorm van een reeks onwellevende persoonlijkheden aan mijn adres. Over deze onheuschheden, evenals over de uitdrukkingen „opzettelijk verzwegen” en „toevallig vergeten”, welke kwetsende bedoeling duidelijk is, glijd ik met onverstoorbare goedgehumeurdheid heen. Wie ongelijk heeft, voelt zich nu eenmaal gedrongen zijn kwade zaak, daar hem goede redenen ontbreken, met kwade woorden te verdedigen. Maar toch moet mij van het hart, dat mij na al den vloed van

noodelooze hatelijkheden, waarmede de heer DE VRIES REILINGH zijn stukje heeft willen ontsieren, zijn klagen over mijn strijdwijze eenigszins zonderling aandoet.

Lienden, 28 Augustus 1915.

G. VAN RIJNBEEK.

HEREDITEIT VAN TUBERCULOSE ?

In de eerste prijsvraag, door het hoofdbestuur der Maatschappij uitgeschreven in het nummer van 21 Augustus van dit *Tijdschrift*, worden o.a. ook statistische en andere gegevens verlangd „omtrent het familiair en hereditair voorkomen van tuberculose”. Daar moet een stijlfout of een denkfout betreffende het wezen der erfelijkheid in schuilen en in ieder geval is de vraag zóó slecht gesteld, dat er een tweede en verbeterde uitgave noodig zal wezen. De tuberculose is een besmettelijke ziekte; zij kan dus familiair voorkomen en doet dat zelfs veelvuldig, omdat de familieleden — met name de kinderen — groote kans hebben besmet te worden door een lijder in de familie. Hoewel daaruit wel eens door de goê-gemeente tot erfelijkheid is besloten, mag ik niet aannemen, dat ook de stellers der prijsvraag dezen gedachtensprong hebben gemaakt.

Want inderdaad kan de tuberculose niet erfelijk wezen en uit het biologische woordenboek moeten de combinaties „hereditaire tuberculose en syphilis” zoodra mogelijk verdwijnen. Zeer vele geneeskundigen maken er nog misbruik van en zelfs in handboeken vindt men ze nog. Dat is jammer, omdat het foutieve woord ook foutieve begrippen aangaande het ontstaan en de beste bestrijdingsmethode der tuberculose nalaat bij velen, en zelfs bij vele artsen, die niet dieper over erfelijkheidsvragen nadenken. Daarom vooral mag het maken van deze opmerking aangaande een fout in een prijsvraag, door geneeskundigen voor geneeskundigen uitgeschreven, niet achterwege blijven. Anders zouden er allicht weer pogingen worden gedaan om de erfelijkheid te bewijzen, waar zij niet bestaan kan. Zooals de vraag is gesteld, zou de bekroning moeten worden toegekend aan hem, die kort en bondig, zonder verdere motiveering, verklaart: „De tuberculose kan niet erfelijk voorkomen. Men mag in dit „verband evenmin van erfelijkheid spreken, als van een erfelijke kogelziekte bij de „individuen van opvolgende generaties eener militaire familie, zoo deze in verschillende oorlogen verwond geraakten”.

Over erfelijkheid van een verhoogde voorbeschiktheid (en dan nog wel een bepaalde aanlegverhooging voor tuberculose, doch niet enkel door een algemeene kiembeschadiging, dus niet door een blastophthorie, met verzwakking van het weerstandsvermogen bij het nieuwe individu voor allerlei uitwendige ziekteaanleidingen, waaronder dan ook de tuberculose), over dezen vorm van erfelijkheid wordt nog wel meningsverschil geuit. Hoewel ook deze erfelijkheid niet van overheerschende betekenis kan wezen in het ontstaan der tuberculose, aangezien zij pas medebepalend kan worden, als het eventueel erfelijk belaste individu met den bacil in aanraking komt, zoodat men, op dit begrip steunende, nog nooit van „hereditair voorkomen der tuberculose” mag spreken, — deze erfelijkheid is mogelijk, althans voor bespreking vatbaar. Erfelijkheid van bacteriën, van lichamelijke voorwerpen, is onmogelijk; over erfelijkheid van eigenschappen, zelfs van verkregen eigenschappen, zooals de specifieke dispositievermeerdering er een zou wezen, kan van gedachten worden gewisseld. Maar in de prijsvraag is deze vraag niet uitgedrukt; dáár wordt gehandeld over erfelijkheid van de ziekte als zoodanig, over hereditair voorkomen van tuberculose en niet over eventuele erfelijkheid van factoren, die een medebepalenden invloed op haar zouden kunnen hebben.

Men mag toch ook niet aannemen, dat de stellers van de prijsvraag de „aangeborene tuberculose” op het oog hadden en dat zij, zooals eveneens meermalen